

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Інститут стратегічних комунікацій

Кафедра військового права та правоохоронної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРАВознавство (Код ВП 18)

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітньо-професійна програма	Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Цикл	дисциплін військово-професійної підготовки
Статус навчальної дисципліни:	військові
Форма здобуття освіти:	очна (денна)
Мова навчання:	українська

Київ – 2024

Розроблено та внесено кафедрою військового права та правоохоронної діяльності

Розробники програми:

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 1,5 кредитів ECTS. Загальна кількість годин – 45 годин. Для денної форми здобуття освіти: кількість навчальних занять під керівництвом викладача – 35 год. кількість годин самостійної роботи – 10 год.	галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Дисципліна каталогу вибіркових дисциплін, вибіркова
		Рік підготовки:
		1-й
		Півріччя
		1
	спеціальність: 017 Фізична культура і спорт	
	освітній ступінь – бакалавр	Лекції, год.
		20
		Семінарські заняття, год.
		14
		Групові заняття, год.
		-
		Практичні заняття, год.
		Групові вправи, год.
		Самостійна робота, год.
		10
		Рубіжний контроль, год.
		Підсумковий контроль, год.:
		Залік – 1

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни “Правознавство” є формування у курсантів фундаментальних знань з основ права, сформувати у курсантів розуміння цінностей і принципів, на яких ґрунтується правова система; виховувати у курсантів високу правову культуру; переконувати в необхідності дотримання законів України.

2.2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ВПК 14. Здатність реалізовувати правила і принципи з питань дотримання військової дисципліни та правопорядку, запобігання та виявлення корупції у військовому середовищі, аналізувати їх та застосовувати у службовій діяльності.

2.3. Заплановані результати навчання:

РН 22. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

РНвп 12. Розуміти порядок проходження військової служби, притягнення військовослужбовців до кримінальної, адміністративної та матеріальної відповідальності; соціального та правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей; знати порядок проведення службового розслідування в Збройних Силах України; застосовувати знання норм міжнародного гуманітарного права.

РНвп 15. Знати нормативно-правову базу з питань запобігання та виявлення корупції.

РНвп 16. Вміти організовувати та вживати заходи запобігання та виявлення корупції у військовому середовищі.

Курсант повинен бути спроможний:
застосовувати отримані сучасні теоретичні знання та організаційно-методичні уміння у практичних ситуаціях;
працювати в команді, планувати та управляти часом;
відпрацьовувати проекти правових документів.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура навчальної дисципліни

очна форма здобування освіти

Номери та назви тем	Усього годин	З них		У т. ч. за видами навчальних занять						Рубіжний контроль	Контрольні заходи
		Навчальних занять	Самостійна робота	Лекції	Семінарські заняття, круглі столи	Групові заняття	Практичні заняття	Групові вправи			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 курс											
І півріччя											
Тема 1. Основи теорії держави та права.	8	6	2	4	2						
Тема 2. Конституційне право України.	8	6	2	4	2						
Тема 3. Основи адміністративного права.	8	6	2	4	2						
Тема 4. Основи кримінального права.	6	4	2	4							
Тема 5. Правові основи діяльності Збройних Сил України.	14	12	2	4	8						
Залік	1	1								1	
Всього за навчальну дисципліну	45	35	10	20	14						1

3.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

№ навчального заняття з/п	Вид навчального заняття	Кількість годин	Із них		Півріччя (курс навчання), номери та назва тем і навчальних занять, навчальні питання заняття, завдання для самостійної роботи	Матеріальне забезпечення	Інформаційно - методичне забезпечення
			Навчальних занять під керівництвом викладача	Самостійної роботи			
1	2	3	4	5	6	7	8
		45	34	11	І півріччя I курсу		
		8	6	2	Тема 1. Основи теорії держави та права.		
1.	Л	2	2		Тема 1. Заняття 1. Поняття та загальна характеристика держави та права. 1. Поняття та ознаки держави. Форма держави. 1. Поняття, основні ознаки і визначення права, норми права, структура норм права та їх види. <u>Самостійна робота:</u> Права система.	ПЕОМ, проєктор, конспект лекції, слайди, схеми	[14-18]
2.	Л	2	2		Тема 1. Заняття 2. Поняття та загальна характеристика держави та державного ладу. 1. Визначення функцій та класифікації держави. 2. Державний лад та його складові. 3. Поняття та ознаки правової держави. <u>Самостійна робота:</u> Поняття громадянського суспільства.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[1, 12-18]
3.	С	4	2	2	Тема 1. Заняття 3. Поняття та загальна характеристика права. 1. Форми і джерела права. 2. Основні ознаки і види правовідносин. 3. Поняття галузі та інституту права. 4. Поняття та види систематизації законодавства. <u>Самостійна робота:</u> Поняття юридичного факту.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[1,2, 12-18]

1	2	3	4	5	6	7	8
					Тема 2. Конституційне право України.		
4.	Л	2	2	2	Тема 2. Заняття 1. Загальна характеристика конституційного права. 1. Конституційне право України як галузь національного права України. 2. Визначення конституційного ладу України та його основні принципи і гарантії. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. 3. Поняття та види прав і свобод людини і громадянина. Конституційно - правові основи організації державної влади в Україні. Основні гарантії забезпечення прав і свобод людини. Самостійна робота: Інститути конституційного права України.	ПЕОМ, проєктор, конспект лекції слайди, схеми	[1, 12-18]
5.	Л	4	2	2	Тема 2. Заняття 2. Ознаки та структура Конституції України.. 1. Верховна Рада України, правові засади діяльності, завдання та повноваження. 2. Президент України, правові засади діяльності, завдання та повноваження. 3. Кабінет Міністрів, України: правові засади діяльності, завдання та повноваження. 4 Судоустрій України. Самостійна робота: Повноваження прокуратури України	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[1, 6, 12-18]
6.	С	2	2		Тема 2. Заняття 3. Правовий статус людини і громадянина. 1. Конституційно-правовий статус людини і громадянина. 2. Поняття та види прав і свобод людини і громадянина. 3. . Основні гарантії забезпечення прав і свобод людини. Самостійна робота: Забезпечення законності у Збройних Силах України.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[1, 12-18]
		8	6	2	Тема 3. Основи адміністративного права.		
7.	Л	2	2		Тема 3. Заняття 1. Загальна характеристика адміністративного права. 1. Поняття державного управління і адміністративного права. 2. Суб'єкти адміністративного права. 3. Адміністративна відповідальність: поняття та складові.	ПЕОМ, проєктор, конспект лекції слайди, схеми	[9, 12-18]

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Л	4	2	2	Тема 3. Заняття 2. Публічне адміністрування та державна служба. 1. Адміністративне право в системі права України. 2. Форми і методи державного управління... 3. Державна служба, її проходження та припинення. 4. Правовий статус державного службовця.	ПЕОМ, проектор, конспект лекції слайди, схеми	[9, 12-18]
9.	С	2	2		Тема 3. Заняття 3. Поняття та склад адміністративного проступку. 1. Поняття та склад адміністративного проступку. 2. Адміністративні стягнення та адміністративна відповідальність. 3. Поняття корупції, військовослужбовці, як суб'єкти корупційних діянь. 4. Особливості притягнення військовослужбовців до відповідальності за корупційні дії.	ПЕОМ, проектор, план групового заняття, слайди, схеми	[9, 12-18]
		6	4	2	Тема 4. Основи кримінального права.		
9.	Л	2	2		Тема 4. Заняття 1. Загальна характеристика кримінального права 1. Загальна характеристика кримінального законодавства України. 2. Кримінальна відповідальність військовослужбовців. <u>Самостійна робота:</u> Правове регулювання правової роботи у військових частинах, з'єднаннях щодо попередження злочинів.	ПЕОМ, проектор, план семінару, слайди, схеми	[7, 12-18]
10.	Л	4	2	2	Тема 4. Заняття 2. Поняття злочину. Склад злочину. Види злочинів. Стадії вчинення злочину. 1. Поняття злочину та його характеристика 2.. Склад злочину. 3. Види злочинів. 4. Стадії вчинення злочину. <u>Самостійна робота:</u> Особливості дисциплінарної, адміністративної, матеріальної відповідальності військовослужбовців.	ПЕОМ, проектор, план семінару, слайди, схеми	[7, 12-18]
		14	12	2	Тема 5. Правові основи діяльності Збройних Сил України.		

1	2	3	4	5	6	7	8
11.	Л	2	2		Тема 5. Заняття 1. Військове законодавство України – правова основа діяльності Збройних Сил України. 1. Військове законодавство в системі права України. 2. Правові основи оборони України. 3. Нормативно-правове регулювання відсічі та стримування збройної агресії. <u>Самостійна робота:</u> Правовий статус військовослужбовців Збройних Сил України.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[2-6, 13-18]
12.	Л	4	2	2	Тема 5. Заняття 2. Актуальні проблеми правового регулювання діяльності Збройних Сил України. 1. Правове регулювання оборони України, правових режимів воєнного та надзвичайного стану. 2. Правова основа проходження військової служби та соціального захисту військовослужбовців. 3. <u>Самостійна робота:</u> Правове регулювання комплектування і проходження військової служби за контрактом.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[2-6, 13-18]
13.	С	2	2		Тема 5. Заняття 3. Юридика відповідальність військовослужбовців. 1. Загальні положення юридичної відповідальності військовослужбовців. 2. Правове регулювання дисциплінарної, адміністративної та матеріальної відповідальності. <u>Самостійна робота:</u> Підготовка до диференційованого заліку	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[2-6, 13-18]
14.	С	2	2		Тема 5. Заняття 4. Правове регулювання захисту учасників збройних конфліктів та інших осіб 1. Правовий захист учасників збройних конфліктів. 2. Правове забезпечення захисту цивільного населення, поранених, хворих та осіб, що потерпіли корабельну аварію зі складу збройних сил на морі. 3. <u>Самостійна робота:</u> Військові і цивільні об'єкти.	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[2-6, 13-18]
15.	С	2	2		Тема 5. Заняття 5. Відповідальність за порушення права збройних конфліктів. 1. Поняття і види міжнародно-правової відповідальності. 2. Кримінальна відповідальність за воєнні злочини. <u>Самостійна робота:</u> Вивчення норм міжнародного гуманітарного	ПЕОМ, проєктор, план семінару, слайди, схеми	[2-6, 13-18]

1	2	3	4	5	6	7	8
					<i>права.</i>		
16.	С	2	2		Тема 5. Заняття 6. Правове положення учасників збройних конфліктів. 1.Правовий статус комбатанта. 2.Статус військовополоненого та система міжнародно-правового регулювання військового полону. 3.Особливості поводження з військовополоненими під час відсічі широкомасштабної збройної агресії рф проти України. Самостійна робота: підготовка до заліку.	ПЕОМ, проєктор, конспект лекцій, слайди, схеми	[1-6, 15-18]
17.	Залік	1	1		Залік		[1-18]
Усього за навчальну дисципліну		45	35	10	Л – 20 год., С – 14 год., Залік – 1 год.		

4. Індивідуальні завдання

Робочою програмою навчальної дисципліни не передбачено виконання індивідуальних завдань.

5. Методи навчання

У ході вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання: словесні, наочні, показові, практичні, контрольні.

6. Методи контролю успішності навчання

Протягом навчання проводяться такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, підсумковий.

Формами контролю знань є: заліки.

Вхідний контроль проводиться на початку навчання з метою визначення рівня теоретичних знань, організаційно-методичних навичок та рівня спортивної підготовленості курсантів.

Поточний контроль проводиться під час всіх видів занять у формі: контрольних опитувань, співбесід з окремих питань, виконання контрольних вправ з перевірки рівня розвиненості загальних та спеціальних фізичних якостей, а також змагальних вправ. Засоби поточного контролю: тестові завдання, виступи на семінарах, виконання індивідуальних завдань, контроль вправ.

Самоконтроль передбачає усвідомлену діяльність курсантів з аналізу та оцінки власної поведінки з метою забезпечення таких результатів цієї діяльності, які відповідали б поставленим цілям, нормам, правилам, зразкам. Основу самоконтролю складає усвідомлення правильності операцій і дій, підготовка плану відповідей, рефератів, переказ основних думок, робота з контрольними запитаннями, контроль з боку викладача, самооцінка.

Підсумковий контроль за навчальною дисципліною проводиться у формі заліків та включає в себе перевірку рівня теоретичних знань, організаційно-методичних умінь та практичного виконання вправ.

Для проведення заліків використовують тестові завдання, зміст яких визначається матеріалом навчальних занять за темами № 1-5 навчальної дисципліни.

До основних форм діагностики успішності навчання відносяться: контроль; перевірка; оцінювання; накопичення статистичних даних успішності слухачів, їх аналіз; виявлення динаміки, тенденцій.

До основних засобів діагностики успішності навчання відносяться: усне та письмове опитування; залік.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Діагностика успішності навчання курсантів здійснюється відповідно до рейтингової системи оцінювання з навчальної дисципліни та формується як сума всіх рейтингових балів курсанта отриманих під час здійснення поточного та підсумкового видів контролю.

Рейтингова оцінка навчальної дисципліни (**R**) формується як сума всіх рейтингових балів курсанта очної форми навчання: за роботу на практичних заняттях (**R_{ПЗ}**), складання рубіжного контролю (**R_{РК}**), складання заліку **R_З**:

$$R = R_{ПЗ} + R_{РК} + R_{З}$$

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни (**R**) переводиться згідно з таблицею:

Значення R	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	“відмінно”
80 – 89	“дуже добре”
65 – 79	“добре”
55 – 64	“задовільно”
50 – 54	“достатньо”
1 – 49	“незадовільно” з можливістю повторного складання

Результати заліку оцінюються в діапазоні від 0 до 35 балів. У разі, коли відповіді за всі завдання курсанта оцінені менше ніж в 50 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку. Курсант має 2 можливості повторно скласти залік, при цьому для другої спроби, рішенням начальника кафедри, створюється комісія кафедри.

Критерії оцінювання заліку:

90 – 100 – курсант має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно застосовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь курсанта відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань. Впевнено називає норми права згідно з встановленою термінологією

80 – 89 – курсант знає і може самостійно сформулювати основні визначення та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності. Курсант може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна. Недостатньо впевнено називає норми права згідно з встановленою термінологією.

65 – 79 – курсант знає і може самостійно сформулювати основні визначення та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може їх обґрунтувати. Курсант може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Курсантом є завдання виконано правильно, але недостатньо впевнено,

55 – 64 – курсант володіє більшою частиною навчального матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. Курсантом завдання виконано в основному правильно, без грубих помилок, але невпевнено,

50 – 54 – курсант володіє більшою частиною навчального матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. Курсантом завдання виконано з грубими помилками.

1 – 49 – відповідь курсанта при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про систему фізичної підготовки. У відповіді цілком відсутня самостійність.

Оцінка за залік не може бути меншою 35 балів для отримання загальної позитивної оцінки за навчальну дисципліну.

Під час визначення рейтингової оцінки навчальної дисципліни (R), отримані бали за залік враховуються з коефіцієнтом 0,3.

Розподіл балів, які отримують курсанти:

Максимальна/мінімальна оцінка в балах							
Поточне оцінювання та самостійна робота						Залік	Всього
У тому числі за темами					Всього		
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема5			
14/7	14/7	14/7	14/7	14/7	70/35	30/15	100/50

Умови допуску до заліку

Курсант допускається до заліку, якщо він до підсумкового контролю ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені індивідуальним навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та набрав не менше ніж 50 % балів від суми рейтингових балів контрольних заходів протягом вивчення тем навчальної дисципліни.

Курсант який набрав протягом вивчення тем навчальної дисципліни та виконання індивідуального завдання рейтингову оцінку менше за 50 % від максимальної кількості балів, до диференційованого заліку не допускається.

8. Методичне забезпечення

8.1. Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- 1.1. Конспект опорних лекцій всіх тем курсу *тощо*.
- 1.2. Організаційно-методичні вказівки.

8.2. Перелік типових питань для проведення підсумкового контролю:

1. Поняття та ознаки держави. Форма держави.
2. Поняття, основні ознаки і визначення права, норми права, структура норм права та їх види.
3. Визначення функцій та класифікації держави.
4. Державний лад та його складові.
5. Поняття та ознаки правової держави.
6. Конституційне право України як галузь національного права України.
7. Визначення конституційного ладу України та його основні принципи і гарантії. Конституційно-правовий статус людини і громадянина.
8. Поняття та види прав і свобод людини і громадянина. Конституційно - правові основи організації державної влади в Україні. Основні гарантії забезпечення прав і свобод людини.
9. Поняття державного управління і адміністративного права.
10. Суб'єкти адміністративного права.
11. Адміністративна відповідальність: поняття та складові.
12. Адміністративне право в системі права України.
13. Форми і методи державного управління..
14. Військова служба, її проходження та припинення.
15. Правовий статус військовослужбовця.
16. Поняття та система права України.
17. Правові основи оборони України.
18. Особливості проходження військової служби за призовом у зв'язку з мобілізацією.
19. Порядок притягнення військовослужбовців до матеріальної відповідальності.
20. Правове регулювання військової служби за контрактом. .
21. Загальна характеристика кримінального законодавства України.
22. Кримінальна відповідальність військовослужбовців.
23. Особливості правового статусу військовослужбовців Збройних Сил України.
24. Правове регулювання соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей.
25. Законодавче регулювання правового режиму воєнного стану.
26. Законодавче регулювання правового режиму надзвичайного стану.
27. Гарантії соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей.
28. Законність і правопорядок у Збройних Силах України.
29. Поняття та класифікація злочинів. Військові злочини.

30. Особливості соціального захисту учасників бойових дій.

31. Поняття юридичної відповідальності, правове регулювання дисциплінарної та адміністративної відповідальності військовослужбовців.

9. Рекомендована література

1. Конституція України. Харків : Бурун Книга, 2020. 72 с.
2. Закон України “Про оборону України” в ред. від 5.10.2000.
3. Закон України “Про Збройні Сили” в ред. від 5.10.2000.
4. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України” від 5.03.1998 року.
5. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” від 27 січня 2022 року N 2024-IX.
6. Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану” від 16.03.2000 р., №1550 – III.
7. Кримінальний кодекс України. – К. : Велес, 2009. – 160 с.
8. Цивільний кодекс України. К. : Велес, 2009. 272 с.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. К. : Велес, 2007. 160 с.
10. Господарський кодекс України. К. : Велес, 2007. 168 с.
11. Ідеологія і держава. Петро Іванишин. Видавництво: Крила. 2022. 316с.
12. Гоббс Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Т. Польська (наук. ред.), Р. Димерець (пер. з англ.). К. : Дух і Літера, 2021. 600 с.
13. Гусарев С. Д. Теорія права і держави : навч. посіб. / С. Д. Гусарев, А. Ю. Олійник, О. Л. Слюсаренко. К. : Правова єдність, 2018. 270 с
14. Загальна теорія права : підруч. / [М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв та ін.] ; за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваіте, 2015. 392 с.
15. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
16. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с.
17. Теорія держави і права : підручник / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва, Т. О. Гуржій та ін. ; за заг. ред. Л. В. Ніколаєвої, Т. О. Гуржія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 424 с. DOI: <http://doi.org/10.31617/p.knute.2019-834>
18. Крестовська Н. М. Теорія держави і права. Підручник. Тести: підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 584 с.

Розробник: